

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง "ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ลักษณะทางวัฒนธรรมไทย กับความเข้าใจวัฒนธรรมของชนชาติที่พูดภาษาอังกฤษ และความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษของนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล" นี้ มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อศึกษาการรับรู้ลักษณะทางวัฒนธรรมไทย ความเข้าใจวัฒนธรรมของชนชาติที่พูดภาษาอังกฤษ และความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะศิลปศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ลักษณะทางวัฒนธรรมไทย กับ ความเข้าใจวัฒนธรรมของชนชาติที่พูดภาษาอังกฤษ ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะศิลปศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ลักษณะทางวัฒนธรรมไทย กับ ความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะศิลปศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะศิลปศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ผู้วิจัยสุ่มตัวอย่างประชากรที่เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะศิลปศาสตร์ สาขาวิชาการท่องเที่ยว สาขาวิชาการโรงแรม และสาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากล ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2544 โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย โดยสุ่มนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มา 50% ของนักศึกษาที่มีทั้งหมดจากทุกวิทยาเขตของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลที่เปิดสอนสาขาวิชาดังกล่าว ได้ตัวอย่างประชากรรวมทั้งสิ้น 148 คน จากทั้งหมด 6 วิทยาเขตที่เปิดสอนตามหลักสูตรของคณะศิลปศาสตร์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 3 ฉบับ ดังนี้

1. แบบสอบถามการรับรู้ลักษณะทางวัฒนธรรมไทยของนักศึกษา ประกอบด้วยลักษณะทางวัฒนธรรมไทย 10 ลักษณะ ซึ่งได้จากการทำแบบสอบถามนำร่องจากนักศึกษาสาขาวิชาต่าง ๆ จาก 8 วิทยาเขตของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล จำนวน 90 คน แต่ละลักษณะ

ประกอบด้วยข้อความ 5 ข้อความที่บ่งบอกลักษณะทางวัฒนธรรมไทย โดยเป็นแบบสอบถามแบบประมาณค่า 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert scale) โดยแบบสอบถามได้รับการตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหา ความเหมาะสมกับลักษณะประชากร ความเหมาะสมและความชัดเจนของภาษาที่ใช้ จากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คน ก่อนนำไปทดลองใช้เพื่อหาค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม ได้ค่าความเที่ยงที่คำนวณโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) เท่ากับ .70

2. แบบสอบวัดความเข้าใจวัฒนธรรมของชนชาติที่พูดภาษาอังกฤษจำนวน 45 ข้อ ประกอบด้วยความเข้าใจเกี่ยวกับการสนทนาในชีวิตประจำวัน จำนวน 25 ข้อ ความเข้าใจเกี่ยวกับธรรมเนียมปฏิบัติ การดำเนินชีวิต ทศนคติ และค่านิยมต่าง ๆ จำนวน 15 ข้อ และความเข้าใจเกี่ยวกับการแสดงออกที่ไม่ใช้คำพูดจำนวน 5 ข้อ แบบสอบวัดความเข้าใจวัฒนธรรมของชนชาติที่พูดภาษาอังกฤษ ได้รับการตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหา ความเหมาะสมและความชัดเจนของภาษาที่ใช้ จากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คน ก่อนนำไปทดลองใช้เพื่อหาค่าความเที่ยงโดยใช้สูตรของคูเดอริชาร์ดสัน (KR-20) ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ .86 แล้วนำมาหาค่าความยากและอำนาจจำแนก ได้ค่าความยากอยู่ระหว่าง 0.21 – 0.80 และอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.25 – 0.56

3. แบบสอบวัดความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษ จำนวน 5 เรื่อง ประกอบด้วย การให้ข้อมูลส่วนตัว การบรรยายเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตประจำวัน การบอกขั้นตอนและวิธีปฏิบัติ การบรรยายสิ่งของ และการบรรยายเหตุการณ์ในอดีตจากภาพ ซึ่งได้รับการตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหา ความเหมาะสมกับลักษณะของประชากร ความเหมาะสมและความชัดเจนของภาษาที่ใช้ จากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คน ก่อนนำไปทดลองใช้กับนักศึกษาที่ไม่ใช่ตัวอย่างประชากรในการวิจัยจำนวน 30 คน และทำการบันทึกแถบเสียงไว้ด้วย จากนั้นนำข้อมูลของนักศึกษาจำนวน 10 คนมาตรวจให้คะแนน แล้วนำมาหาค่าความสอดคล้องของการตรวจให้คะแนนระหว่างผู้เชี่ยวชาญกับผู้วิจัย ระหว่างผู้วิจัยกับผู้ช่วยวิจัย และ ระหว่างผู้เชี่ยวชาญกับผู้ช่วยวิจัย โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันเท่ากับ .96, .98 และ .96 ตามลำดับ ซึ่งหมายถึงมีความสอดคล้องของการให้คะแนนตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้คือ มีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตั้งแต่ .80 ขึ้นไป หลังจากนั้น 1 สัปดาห์ ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยนำข้อมูลของนักศึกษาทั้ง 10 คนมาตรวจให้คะแนนอีกครั้ง แล้วนำผลการตรวจครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 มาหาค่าความสอดคล้องของการตรวจของผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย จากการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างการตรวจครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 ของผู้วิจัยเท่ากับ .98 และของผู้ช่วยวิจัยเท่ากับ .96 จากนั้น ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยจึงทำการตรวจให้คะแนนความสามารถในการพูดของนักศึกษาตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ แล้วนำผลของ

การตรวจให้คะแนนของนักศึกษาทั้ง 30 คน ไปหาค่าความเที่ยง ค่าความยาก และค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบ ได้ค่าความเที่ยงโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) เท่ากับ .96 ได้ค่าความยาก (FV) อยู่ระหว่าง 50% - 53% ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ และ ค่าอำนาจจำแนก (D) อยู่ระหว่าง 0.25 – 0.41 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ตามลำดับ

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล โดยนำแบบสอบถามและแบบสอบวัดไปทดสอบกับตัวอย่างประชากรที่สุ่มได้ โดยแบบสอบถามการรับรู้ลักษณะทางวัฒนธรรมไทยใช้เวลา 50 นาที แบบสอบวัดความเข้าใจวัฒนธรรมของชนชาติที่พูดภาษาอังกฤษใช้เวลา 50 นาที และแบบสอบวัดความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษใช้เวลาคนละ 25 นาที จากนั้นนำผลการตอบแบบสอบถามการรับรู้ลักษณะทางวัฒนธรรมไทย แบบสอบวัดความเข้าใจวัฒนธรรมของชนชาติที่พูดภาษาอังกฤษ และแบบสอบวัดความสามารถในการพูดมาตรวจให้คะแนน แล้วนำผลการตรวจมาคำนวณด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป เอสพีเอสเอสเอ็กซ์ (SPSSx – statistic package for the social sciences) เพื่อหาค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) ค่ามัชฌิมเลขคณิตคิดเป็นร้อยละ (\bar{X} ร้อยละ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันโปรดักทโมเมนต์ (Person's Product Moment Correlation Coefficient)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. นักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะศิลปศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลรับรู้ว่าตนเองมีลักษณะทางวัฒนธรรมไทยอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่ามัชฌิมเลขคณิตเท่ากับ 3.38 ความเข้าใจวัฒนธรรมของชนชาติที่พูดภาษาอังกฤษของนักศึกษาอยู่ในระดับค่อนข้างดี โดยมีค่ามัชฌิมเลขคณิตคิดเป็นร้อยละเท่ากับ 64.80 และความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษของนักศึกษาอยู่ในระดับ พอใช้ โดยมีค่ามัชฌิมเลขคณิตคิดเป็นร้อยละเท่ากับ 62.36
2. การรับรู้ลักษณะทางวัฒนธรรมไทยของนักศึกษา มีความสัมพันธ์ในทางลบกับความเข้าใจวัฒนธรรมของชนชาติที่พูดภาษาอังกฤษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณาเป็นรายลักษณะพบว่า มีลักษณะทางวัฒนธรรมไทย 4 ลักษณะ ได้แก่ รักอิสระและความเป็นไท เป็นมิตร เคารพเชื่อฟังผู้อาวุโส และ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ที่มีความสัมพันธ์ในทางลบกับความเข้าใจวัฒนธรรมของชนชาติที่พูดภาษาอังกฤษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 อีก 6

ลักษณะได้แก่ รักความสนุกสนาน สุภาพอ่อนน้อม รักพวกพ้อง เกรงใจ รักสงบ และมีความรับผิดชอบ ไม่มีความสัมพันธ์กับความเข้าใจวัฒนธรรมของชนชาติที่พูดภาษาอังกฤษ

3. การรับรู้ลักษณะทางวัฒนธรรมไทยของนักศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษ

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย สามารถนำมาอภิปรายได้ดังนี้

1. จากการศึกษาการรับรู้ลักษณะทางวัฒนธรรมไทยของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะศิลปศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล พบว่านักศึกษารับรู้ว่าตนเองมีลักษณะทางวัฒนธรรมไทยอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปิยะนุสรณ์ ศิริสุข (2541 : 62 - 68) ซึ่งพบว่า คนไทยที่อยู่ในประเทศไทย มีการรับรู้ลักษณะทางวัฒนธรรมไทยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาการรับรู้ลักษณะทางวัฒนธรรมเป็นรายด้าน พบว่า มีการรับรู้ลักษณะทางวัฒนธรรมไทยในด้าน รักอิสระและความเป็นไท เกรงใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ รักความสงบ และมีความรับผิดชอบอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะสภาพแวดล้อมทางสังคม เศรษฐกิจ ความคิดเห็น การมองโลกและการดำเนินชีวิตของคนไทยในปัจจุบันเปลี่ยนไป ความสัมพันธ์ในครอบครัวเปลี่ยนไป มีพัฒนาการทางเทคโนโลยีและการศึกษาเกิดขึ้นใหม่ ๆ อยู่เสมอ รวมถึงสภาพการดำรงชีวิตที่มีความซับซ้อนและมีการแข่งขันกันมากขึ้น อาจทำให้การรับรู้ลักษณะทางความคิด ทศนคติและพฤติกรรมของคนในสังคมเปลี่ยนไป ดังที่ สนิท สมัครการ (2534: 45) กฤษณา วงษาสันต์ (2542: 173) และ เฉอมาลย์ ราชภัณฑารักษ์ (2542: 53) กล่าวไว้สอดคล้องกันเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของลักษณะทางวัฒนธรรมว่า " ลักษณะทางวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนั้นอาจเกิดจากภายในสังคมวัฒนธรรมนั้น ๆ" จึงทำให้นักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะศิลปศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลรับรู้ว่าตนเองมีลักษณะดังกล่าวอยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น ส่วนลักษณะ รักความสนุกสนาน สุภาพอ่อนน้อม รักพวกพ้อง เป็นมิตร รักสงบและเชื่อฟังผู้อาวุโสนักศึกษารับรู้ลักษณะดังกล่าวอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายลักษณะพบว่า ในด้านรักความสนุกสนานนั้น แสดงให้เห็นว่า นักศึกษามีลักษณะรักความสนุกสนาน ซึ่งคนไทยส่วนใหญ่มีอยู่ทั่วไป ดังที่ สนิท สมัครการ (2533: 33 - 35) กล่าวสรุปไว้ว่า "เรื่องความรักสนุกของคนไทย สังเกตเห็นได้ชัดมากและมีอยู่มากมายในพฤติกรรมต่าง ๆ ของคนไทย ทั้งในอดีตและปัจจุบัน คนไทยมีความสนุกอยู่ในอารมณ์ และคนไทยมักชอบไปเที่ยวมากกว่าทำงาน เพราะการไปเที่ยวได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน" กระทั่งในปัจจุบันคนไทยก็ยังมีลักษณะนี้อยู่ทั่วหน้า แม้สถานการณ์

ทางเศรษฐกิจอยู่ในสภาพถดถอย แต่คนไทยก็ยังคงมีงานรื่นเริง เลี้ยงฉลอง และเดินทางไปท่องเที่ยวกันได้ทุกเทศกาล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยะนุสรณ์ ศิริสุข (2541: 63) ที่พบว่า คนไทยในประเทศไทยรับรู้ว่าคุณลักษณะรักความสนุกสนานอยู่ในระดับมาก ในลักษณะเป็นมิตรนั้น เป็นลักษณะที่มีอยู่ในคนไทยเสมอ เป็นการแสดงออกในลักษณะของการยิ้มแย้มแจ่มใส ดังที่ทรงวิทย์ แก้วศรี (2534: 63 – 64) และสุพัตรา สุภาพ (2523: 12 – 13) กล่าวไว้สอดคล้องกันว่า “คนไทยส่วนใหญ่ไม่ว่ามีหรือยากจน จะมีรอยยิ้มปรากฏบนใบหน้าเสมอ คนไทยเก็บอารมณ์จนเฉียว อารมณ์เครียด และมาดร้ายหายากขจัดได้ไม่นาน และพร้อมที่จะเป็นมิตรกับผู้อื่น ทำตัวง่าย ๆ และเป็นกันเอง” ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยะนุสรณ์ ศิริสุข (2541: 65) ที่พบว่าคนไทยในประเทศไทยรับรู้ว่าคุณลักษณะดังกล่าวในระดับมากเช่นกัน ส่วนลักษณะรักพวกพ้อง มักจะพบเห็นลักษณะการรักพวกพ้องทั้งในระบบการทำงาน เช่นการฝากฝังพรรคพวกตนเข้าทำงาน ระบบการศึกษา เช่นในกรณีนักศึกษายกพวกตีกันเนื่องจากเพื่อนของตนถูกคู่กรณีทำร้ายหรือคุกคาม และทุกสภาพสังคม ไม่ว่าในระดับชุมชนเล็ก จนถึงระดับประเทศ ดังที่ สนิท สมัคการ (2533: 31 – 32) และสุพัตรา สุภาพ (2523: 9 – 10) ที่กล่าวสรุปไว้ว่า “คนไทยมักรวมกลุ่มกัน เช่นกลุ่มเพื่อนร่วมรุ่น กลุ่มญาติพี่น้อง ซึ่งสมาชิกของกลุ่มเหล่านี้จะมีความรักใคร่กันมาก จะรู้สึกเจ็บร้อนและแก้แค้นแทนถ้าสมาชิกของกลุ่มถูกรังแก หรือข่มเหง” นักศึกษาจึงรับรู้ลักษณะนี้อยู่ในระดับมาก ส่วนลักษณะ สุภาพอ่อนน้อม และเคารพเชื่อฟังผู้อาวุโส นั้นนักศึกษารับรู้ว่าคุณลักษณะดังกล่าวอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการได้รับประสบการณ์การอบรมสั่งสอนจากเครือญาติและครอบครัวอยู่เป็นประจำ ดังที่เสาวภา ไพทยานนท์ (2538: 73) กล่าวว่า “ผู้อาวุโสมีบทบาททางด้านความคิดเห็น การสร้างความเชื่อถือในสังคมไทย ทั้งนี้เพราะเป็นผู้มีประสบการณ์สูง สุขุมรอบคอบ” ซึ่งลักษณะการเคารพผู้อาวุโสนำมาซึ่งลักษณะสุภาพอ่อนน้อม ดังที่สุพัตรา สุภาพ (2523: 18) แสดงความคิดเห็นไว้ว่า คนไทยส่วนใหญ่มักจะเรียบร้อยทั้งกริยาและท่าทาง และมีสัมมาคารวะอ่อนน้อมต่อผู้อาวุโสทั้งผู้ที่มีคุณวุฒิและวัยวุฒิสูงกว่าตน และนอกจากนี้ ในสถานศึกษา และสถานประกอบการ ยังมีการเน้นถึงความสำคัญของทั้ง 2 ลักษณะดังกล่าวอยู่ จึงทำให้นักศึกษารับรู้ลักษณะดังกล่าวในระดับมาก

จากการศึกษาความเข้าใจวัฒนธรรมของชนชาติที่พูดภาษาอังกฤษของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะศิลปศาสตร์ พบว่า นักศึกษามีความเข้าใจวัฒนธรรมของชนชาติที่พูดภาษาอังกฤษอยู่ในระดับค่อนข้างดี คือมีมัชฌิมเลขคณิตคิดเป็นร้อยละเท่ากับ 64.80 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปริยา อุรรัตน์ (2514: 43) ที่พบว่า นิสิตปีที่ 1 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มีคะแนนความเข้าใจวัฒนธรรมของชนชาติที่พูดภาษาอังกฤษอยู่ในระดับปานกลางถึงระดับดี

และงานวิจัยของญาดา คุ่มแก้ว (2530 : 59 – 62) ที่ศึกษาความเข้าใจวัฒนธรรมอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสาธิต สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนมีค่าเฉลี่ยในด้านความเข้าใจวัฒนธรรมอังกฤษอยู่ในเกณฑ์ปานกลางถึงดี และสอดคล้องกับงานวิจัยของพนิดา สุนทรวิภาต (2533: 67) ที่พบว่า คะแนนเฉลี่ยความเข้าใจวัฒนธรรมของชนชาติที่พูดภาษาอังกฤษเท่ากับ ร้อยละ 60.34 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลางถึงค่อนข้างดี ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจากการที่หลักสูตรการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของการศึกษาในประเทศไทยเริ่มเน้นการจัดการเรียนการสอนตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร จึงทำให้ผู้เรียนได้มีโอกาสได้เรียนรู้ทั้งภาษาและวัฒนธรรมของชนชาติที่พูดภาษาอังกฤษไปด้วยพร้อม ๆ กัน นอกจากนี้ ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีการสื่อสาร เช่น อินเทอร์เน็ตที่สามารถให้ข้อมูลทุกประเภทที่ใคร ๆ ก็เข้าถึงได้แม้กระทั่งนั่งอยู่ที่บ้านตนเอง รวมถึงการติดต่อสื่อสารทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (e-mail) ที่สามารถติดต่อเพื่อนชาวต่างชาติได้ตลอดเวลา จึงทำให้เกิดการปฏิสัมพันธ์จากติดต่อสื่อสารและทำให้เกิดความเข้าใจวัฒนธรรมของกันและกันได้ นอกจากนี้กิจกรรมที่เป็นสิ่งบันเทิงเริงรมย์ต่าง ๆ จากต่างประเทศ ซึ่งส่วนใหญ่มาจากประเทศที่พูดภาษาอังกฤษ ไม่ว่าจะเป็นเพลง ดนตรี และภาพยนตร์ที่แสดงให้เห็นถึงชีวิตความเป็นอยู่ของชนชาติที่พูดภาษาอังกฤษมีจำนวนมาก และพบเห็นได้ตลอดเวลา ดังนั้นการได้ติดต่อ พบเห็น และได้ยินได้ฟังบ่อย ๆ แม้ไม่ได้มีโอกาสเดินทางไปใช้ชีวิตในประเทศที่พูดภาษาอังกฤษก็ตาม อาจทำให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้และทำความเข้าใจกับวัฒนธรรมของชนชาติที่พูดภาษาอังกฤษได้ดีขึ้น

จากการศึกษาถึงความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะศิลปศาสตร์ พบว่า นักศึกษามีความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษอยู่ในระดับพอใช้ โดยมีค่ามัธยฐานเลขคณิตคิดเป็นร้อยละเท่ากับ 62.36 ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจากกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นนักศึกษาจากคณะศิลปศาสตร์ สาขาวิชาการท่องเที่ยว สาขาวิชาการโรงแรม และสาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากล ซึ่งรายวิชาส่วนใหญ่จะเน้นการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการปฏิบัติงาน และเน้นกิจกรรมการพูดเป็นส่วนใหญ่ ได้แก่ การพูดบรรยาย อธิบาย การพูดเพื่อแนะนำ การถามและตอบคำถาม และการมีปฏิสัมพันธ์กับชาวต่างชาติในโอกาสต่าง ๆ ดังจะเห็นได้จากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2543: 40) ได้กำหนดให้ผู้ที่จะประกอบอาชีพในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและการโรงแรมต้องมีคะแนนรวมในทักษะดังกล่าวถึง 80% จึงจะผ่านเกณฑ์การทดสอบเพื่อปฏิบัติงานได้

2. จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ลักษณะทางวัฒนธรรมไทย กับ ความเข้าใจวัฒนธรรมของชนชาติที่พูดภาษาอังกฤษ พบว่า การรับรู้ลักษณะทางวัฒนธรรมไทย ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะศิลปศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล สัมพันธ์ในทางลบ กับความเข้าใจวัฒนธรรมของชนชาติที่พูดภาษาอังกฤษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงให้เห็นว่า สาเหตุที่ทำให้นักศึกษาเกิดความยุ่งยากในการทำความเข้าใจวัฒนธรรมของชนชาติที่พูดภาษาอังกฤษมาจากลักษณะทางวัฒนธรรมไทย ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เนลสัน (Nelson, 1993 : 54-08B) ที่พบว่า ลักษณะทางวัฒนธรรม ของนักศึกษาชาวจีนมีผลต่อการทำความเข้าใจวิถีการดำเนินชีวิตของชาวอเมริกัน และต่อประชาชนชาวอเมริกัน และสอดคล้องกับลาโด (Lado, 1961 : 281) ที่ได้กล่าวเกี่ยวกับความยุ่งยากในการทำความเข้าใจวัฒนธรรมอื่นว่า มาจากสาเหตุเกี่ยวกับลักษณะนิสัยหรือลักษณะทางวัฒนธรรมที่ผู้เรียนคุ้นเคยกับวัฒนธรรมของตนเองที่ได้ซึมซับมาจากประสบการณ์ในการดำเนินชีวิตใน สถานะที่เป็นสมาชิกของสังคมทั้งทางด้านการปฏิบัติและทางจิตใจ และมักจะเกิดความยุ่งยากเมื่อ ต้องทำความเข้าใจกับวัฒนธรรมของชนชาติอื่น

เมื่อพิจารณาในแต่ละลักษณะพบว่า มีลักษณะทางวัฒนธรรมไทย 4 ลักษณะที่ มีความสัมพันธ์ในทางลบกับความเข้าใจวัฒนธรรมของชนชาติที่พูดภาษาอังกฤษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ ลักษณะ “รักอิสระและความเป็นไท” “เป็นมิตร” “เคารพเชื่อฟังผู้อาวุโส” และ “เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่” ซึ่ง ลักษณะ “รักอิสระและความเป็นไท” เป็นลักษณะที่บ่งบอกว่าคนไทยนั้นมีลักษณะที่ไม่ต้องการอยู่ใต้การควบคุมของใคร ไม่ชอบการกดขี่ หรือให้คนอื่นมายุ่งเกี่ยวสั่งการในรายละเอียดการดำเนินชีวิต จึงทำให้คนไทยถือตนเองเป็นใหญ่ ซึ่งเป็นลักษณะที่ค่อนข้างเป็นอุปสรรคต่อการทำความเข้าใจวัฒนธรรมการดำเนินชีวิตของผู้อื่นได้ ในด้านลักษณะ “เป็นมิตร” นั้น แม้ว่าคนไทยจะแสดงออกถึงความเป็นมิตรเสมอ ยิ้มแย้มแจ่มใส แต่จะไม่พยายามทำความเข้าใจอะไรก็ตามที่ตนไม่คุ้นเคย หรือแตกต่างจากวิถีชีวิตหรือสิ่งที่ตนเองมีอยู่ จึงอาจเป็นอุปสรรคทำให้ยากแก่การทำความเข้าใจวัฒนธรรมอื่นได้ ส่วนลักษณะ “เคารพเชื่อฟังผู้อาวุโส” นั้น เสาวภา ไพทยาวัฒน์ (2538 : 73) กล่าวโดยสรุปไว้ว่า การเคารพเชื่อฟังผู้อาวุโสนั้นมีบทบาททางด้านความคิดเห็น และการสร้างความเชื่อถือแก่สังคมไทย เช่น การอบรมสั่งสอนลูกหลานของคนไทยให้ “ไหว้” เพื่อแสดงความเคารพผู้ใหญ่หรือผู้อาวุโส ไม่ทำตนเสมอท่าน และมีระดับของการแสดงความเคารพหลายระดับตามความอาวุโสที่แตกต่างกัน ถ้าเทียบกับชาวตะวันตกที่มี “การจับมือ” เป็นรูปแบบของการทักทาย ซึ่งคนไทยอาจมองว่าไม่เหมาะสม ซึ่งลักษณะเหล่านี้ อาจสร้างความยุ่งยากลำบากในการทำความเข้าใจวัฒนธรรมของชนชาติที่พูดภาษาอังกฤษ และในลักษณะ “เอื้อ

เพื่อเมื่อแม่” ที่แสดงออกมาในรูปแบบของการมีน้ำใจ แม้กับคนแปลกหน้าก็ตาม แต่ในขณะเดียวกันคนไทยก็ไม่ชอบให้รูปแบบการดำเนินชีวิตเปลี่ยนแปลงไป ดังที่ โธวัลลิแวน และทรงพร ตา เจริญสุข (O'Sullivan and Songphorn Tajarcensuk, 1997: 3) กล่าวไว้ว่า “คนไทยหลีกเลี่ยงการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตสูง (high uncertainty avoidance) ดังนั้นลักษณะดังกล่าวจึงอาจเป็นอุปสรรคอีกประการหนึ่งในการทำความเข้าใจวัฒนธรรมของชนชาติอื่นได้

ส่วนอีก 6 ลักษณะที่ไม่มีความสัมพันธ์กับความเข้าใจวัฒนธรรมของชนชาติที่พูดภาษาอังกฤษ ได้แก่ “รักความสนุกสนาน” “สุภาพอ่อนน้อม” “รักพวกพ้อง” “รักสงบ” “เกรงใจ” และ “มีความรับผิดชอบ” นั้น อาจเนื่องมาจากสาเหตุที่ลักษณะเหล่านี้ของคนไทยมีแสดงออกมาในรูปแบบของการไม่เอาจริงเอาจังกับสิ่งที่เกิดขึ้นในการดำเนินชีวิตเท่าใดนัก มักปล่อยให้ผ่านไป ตามธรรมชาติ ดังที่ บาร์รี่ (Barry, 1967: 227) พบว่า นักศึกษาไทยมักจะแสดงออกหรือมีปฏิกิริยาต่อสิ่งแวดลอมหรือตัวกระตุ้นจากภายนอกอื่นด้วยอาการ “เฉย” กล่าวคือ ไม่ถึงกับแสดงการต่อต้านหรือซึมซับเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของตน ถึงแม้ว่าไม่ค่อยจะเข้าใจนักก็ตาม และอาจจะเป็นสาเหตุที่ทำให้คนไทยไม่ค่อยมีความมั่นใจในตนเอง ตัวอย่างเช่นลักษณะ “เกรงใจ” ที่วีระยุทธ วิเชียรโชติ (Weerayudh Wichiarajote, 1973 cited in Suntree Komin, 1990 : 184) กล่าวสรุปไว้ว่า ความเกรงใจมีผลทำให้คนไทยมีลักษณะขาดความมั่นใจ และมีความรู้สึกเห็นคุณค่าตนเองต่ำ ซึ่งลักษณะเหล่านี้อาจทำให้คนไทยไม่กล้าทำอะไรเท่าใดนัก จึงไม่มีผลต่อความเข้าใจวัฒนธรรมของชนชาติอื่นด้วย

3. จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเรียนรู้ลักษณะทางวัฒนธรรมไทย กับความสามารถในการพูดของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะศิลปศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล โดยภาพรวมพบว่า ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างการเรียนรู้ลักษณะทางวัฒนธรรมไทย กับความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษ แสดงให้เห็นว่า ลักษณะทางวัฒนธรรมไทยไม่มีผลต่อความสามารถในการพูด ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของฮิเนโนยา และ แก็ทบอนตัน (Hinenoya and Gatbonton, 2000: 225 – 240) ที่พบว่า การรับรู้ลักษณะทางวัฒนธรรมญี่ปุ่นมีความสัมพันธ์ทางลบกับความสามารถทางภาษา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากว่าลักษณะทางวัฒนธรรมญี่ปุ่นซึ่งประกอบด้วย ความซื่อสัตย์ เก็บตัว และชอบอยู่กันเป็นกลุ่มก้อนของคนญี่ปุ่นนั้น แม้ว่าจะคล้ายคลึงกับลักษณะทางวัฒนธรรมไทย แต่ลักษณะทางวัฒนธรรมของชาวญี่ปุ่นมักจะมีความเป็นชาตินิยมปะปนมากกว่าลักษณะทางวัฒนธรรมไทย จึงทำให้ผลการวิจัยที่ได้แตกต่างกัน และอีกประการหนึ่ง ทักษะการพูดเป็นทักษะที่มีองค์ประกอบซับซ้อน ผู้ที่จะสามารถพูดได้ดี จะต้องมีความรู้เกี่ยวกับองค์ประกอบของภาษา ความรู้เกี่ยวกับรูปแบบของ

ประโยค การออกเสียงที่ถูกต้อง และการใช้ภาษาในบริบทที่เหมาะสมกับสถานการณ์ เป็นที่ยอมรับของเจ้าของภาษา รวมถึงต้องมีความคล่องแคล่วในการพูดด้วย นอกจากนี้ ความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษนั้นเป็นทักษะที่ต้องมีการฝึกฝนอยู่เป็นประจำจึงจะเพิ่มพูนความคล่องแคล่ว และความถูกต้องในการพูดได้ ดังจะเห็นได้จากงานวิจัยของอลัม (Alam, 1986: 47-06A) ที่พบว่า นักศึกษามีพัฒนาการทางความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษสูงขึ้น และมีความคงอยู่ของความสามารถในการพูดหลังจากทดลองแล้ว จากการได้ฝึกพูดซ้ำ ๆ และบ่อย ๆ พร้อมกับเสริมแรงจูงใจในการพูดประกอบด้วย นอกจากนี้ กิจกรรมและวิธีการเรียนการสอนอาจเป็นปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนนักศึกษาได้ ดังจะเห็นได้จากงานวิจัยของ สมบัติ สิริคงคาสกุล (2539: บทคัดย่อ) ที่ศึกษาผลของการสอนกลวิธีในการสื่อสารที่มีต่อความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนกลวิธีในการสื่อสารมีความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ ดังนั้นลักษณะทางวัฒนธรรมไทยจึงไม่ส่งผลโดยตรงต่อความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ลักษณะทางวัฒนธรรมไทยที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาลักษณะทางวัฒนธรรมไทยตามการศึกษาของนักสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา จึงอาจมีลักษณะทางวัฒนธรรมไทยบางประการที่ไม่เกี่ยวกับการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศโดยตรง ดังนั้นจึงทำให้ผลการวิจัยครั้งนี้ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ลักษณะทางวัฒนธรรมไทย กับ ความเข้าใจวัฒนธรรมของชนชาติที่พูดภาษาอังกฤษ และ ความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษของนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้จัดทำหลักสูตร

จากผลการวิจัยที่พบว่า การรับรู้ลักษณะทางวัฒนธรรมไทยของนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล มีความสัมพันธ์ทางลบกับความเข้าใจวัฒนธรรมของชนชาติที่พูดภาษาอังกฤษ ผู้จัดทำหลักสูตรวิชาเกี่ยวกับการเรียนรู้ภาษาอังกฤษจึงควรให้ความสำคัญกับลักษณะทางวัฒนธรรมไทยที่เป็นปัญหาในการทำความเข้าใจวัฒนธรรมของภาษาเป้าหมาย โดยการปรับปรุงหลักสูตรให้มีลักษณะรายวิชา และจุดประสงค์รายวิชา ที่คำนึงถึงลักษณะทางวัฒนธรรมไทยที่มีผลต่อการเรียนรู้วัฒนธรรมภาษาอังกฤษ เพื่อให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อวัฒนธรรมเจ้า

ภาษาอังกฤษ เพื่อให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อวัฒนธรรมเจ้าของภาษา และประสบผลสำเร็จในการทำความเข้าใจวัฒนธรรมของชนชาติที่พูดภาษาอังกฤษต่อไป

2. ข้อเสนอแนะสำหรับครูผู้สอน

จากผลการวิจัยที่พบว่า การรับรู้ลักษณะทางวัฒนธรรมไทยของนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล มีความสัมพันธ์ในทางลบกับความเข้าใจวัฒนธรรมของชนชาติที่พูดภาษาอังกฤษแสดงให้เห็นว่า การที่นักศึกษามีลักษณะทางวัฒนธรรมไทยบางประการเป็นอุปสรรคต่อการทำความเข้าใจวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา ซึ่งอาจเป็นผลต่อเนื่องถึงความสามารถทางการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศของนักศึกษา ดังนั้น ผู้สอนควรให้ความสำคัญต่อกิจกรรมการสอนภาษาและการสร้างแรงจูงใจผู้เรียน โดยการสอดแทรกความรู้ด้านวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา รวมทั้งการเลือกใช้กลวิธีการสอน กิจกรรม และสื่อการสอนที่มีประสิทธิภาพที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และทำความเข้าใจวัฒนธรรมเป้าหมายในขณะที่ทำการสอน เช่น การแสดงบทบาทจำลอง การสาธิต การไปทัศนศึกษา และการให้ผู้เรียนได้มีโอกาสมีปฏิสัมพันธ์กับเจ้าของภาษา โดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับลักษณะทางวัฒนธรรมของนักศึกษา

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรมีการวิจัยเพื่อศึกษาตัวแปรอื่น ๆ ที่มีผลต่อการทำความเข้าใจวัฒนธรรมของชนชาติเจ้าของภาษา เช่น ภูมิหลังด้านอื่นของผู้เรียน เป็นต้น

3.2 ควรมีการวิจัยเพื่อปรับปรุงและพัฒนาวิธีการสอน และสร้างแรงจูงใจ ที่เหมาะสมกับลักษณะทางวัฒนธรรมไทยของนักศึกษา เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และทำความเข้าใจวัฒนธรรมของชนชาติเจ้าของภาษาให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น